

УХВАЛЕНО Вченю радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди від « <u>11</u> червня 2020 року протокол № <u>3</u>		Шифр документа 04-05/65.20	Система управління якістю ХНПУ імені Г.С.Сковороди	ЗАТВЕРДЖЕНО наказом ректора від « <u>15</u> червня 2020 р. № <u>17</u> про НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г.С.СКОВОРОДИ <i>I.F. Prokopenko</i> I.F. Прокопенко
--	--	----------------------------------	---	--

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ В
ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ Г.С.СКОВОРОДИ**

ПОГОДЖЕНО
Проректор
з наукової роботи
Ю.Д.Бойчук

«11» червня 2020 р.

Начальник юридичного відділу
О.В.Тарасенко

«11» червня 2020 р.

РОЗРОБНИК
Професор кафедри загальної педагогіки і
педагогіки вищої школи
О.І.Башкір

«8» червня 2020 р.

Доцент кафедри всесвітньої історії
М.А.Трубчанінов

«9» червня 2020 р.

Старший науковий співробітник наукової
частини
Н.О.Карпенко

«9» червня 2020 р.

Розроблено: Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди.

Розробник: Професор кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи О.І.Башкір, доцент кафедри всесвітньої історії М.А.Трубчанінов, старший науковий співробітник наукової частини Н.О.Карпенко.

Ухвалено: Вчену радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди протокол № 3 від «13 жовтня 2016р.

Затверджено та введено в дію: наказом ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди №1-од від «13 жовтня 2016р.

1. Загальні положення

1.1. Положення регламентує організацію науково-дослідної роботи (далі – НДР) у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди (далі – Університет) як невід'ємного складника освітнього процесу, покликаного сприяти інтеграції науки та педагогічної освіти.

1.2. При здійсненні НДР Університет керується Конституцією України, законами України «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність» та іншими законами України, актами Президента та постановами Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України, Статутом Університету.

1.3. НДР є невід'ємним складником освітньої діяльності, яка досягається взаємодією, взаємозалежністю та інтеграцією наукової, освітньої та виробничої діяльності.

2. Мета, завдання, особливості організації НДР

2.1. Метою НДР Університету є отримання наукових знань для досягнення суспільно важливих результатів, сприяння якісній підготовці фахівців для галузі освіти; підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації; розв'язання завдань наукового розвитку; впровадження результатів наукових і науково-технічних розвідок в Україні та за кордоном.

2.2. Завданнями НДР в Університеті є такі:

- здійснення досліджень, проектів із психолого-педагогічних, гуманітарних, природничих, соціально-економічних наук для розвитку пріоритетних напрямів науки й техніки; ефективного використання наукового потенціалу Університету;
- розробка теоретико-методологічних зasad розвитку вищої та середньої освіти, впровадження результатів наукових досліджень у процесі вирішення актуальних завдань освіти та виховання; утвердження пріоритетного характеру науки в модернізації суспільства;
- організація та проведення наукових і науково-практичних конференцій, конгресів, симпозіумів, семінарів тощо;
- науково-організаційне супроводження діяльності наукових шкіл Університету;
- сприяння дослідженням молодих учених, аспірантів, докторантів і студентів;
- організація індивідуальних науково-дослідних завдань (ІНДЗ), розробок і досліджень студентів, курсових, дипломних, магістерських та інших робіт;
- розробка докторських програм, забезпечення освітнього процесу аспірантів відповідно до них;
- здійснення підготовки висококваліфікованих фахівців, науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації;
- організація та сприяння роботі спеціалізованих учених рад Університету;
- здійснення всіх видів науково-освітнього співробітництва з закордонними, національними, академічними та галузевими установами,

організаціямн з метою спільноговирішення науково-дослідних завдань, розширення можливостей використання наукових досліджень Університету в освіті:

- забезпечення захисту прав інтелектуальної власності, авторських прав науково-педагогічних працівників Університету;
- модернізація експериментальної та дослідницької бази та її використання для проведення практичних занять, наукових експериментів, досліджень науковців Університету;
- організація та здійснення редакційно-видавничої діяльності;
- забезпечення популяризації наукових досліджень Університету через засоби масової інформації, інтернет, депозитарій наукової бібліотеки Університету, рекламні та виставкові заходи;
- упровадження патентно-ліцензійної роботи, інформаційного забезпечення та трансферу технологій з урахуванням національних і світових стандартів;
- організація діяльності редакційних колегій фахових видань, просування видань у наукометричні бази даних;
- викладання та практичне використання можливостей інформаційних ресурсів Університету у сфері наукової діяльності.

3. Керівництво НДР. Науково-організаційні структури

3.1. Для здійснення та координації НДР в Університеті створені та функціонують наукова частина, відділ аспірантури та докторантур, наукова бібліотека, інститут інформатизації освіти, навчально-науковий інститут Григорія Сковороди, центр міжнародного співробітництва та міжнародної освіти, науково-методичний тренінговий центр соціального і професійного розвитку людини, науково-дослідні та науково-методичні лабораторії.

3.2. До складу названих підрозділів можуть залучатися інші наукові підрозділи інститутів, факультетів і кафедр, відділи, підрозділи, ради щодо організації, здійснення та забезпечення НДР.

3.3. Усі науково-дослідні підрозділи Університету створюються наказом ректора за поданням проректора з наукової роботи, у підпорядкуванні якого вони знаходяться.

3.4. У своїй діяльності всі науково-дослідні підрозділи Університету керуються положеннями про них, затвердженими ректором.

3.5. Розробку та виконання проектів, досліджень, фінансування яких здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, здійснюють колективи дослідників, що створені зі штатних науково-педагогічних працівників, молодих учених, аспірантів, магістрів, студентів, допоміжного персоналу. Фахівці інших організацій залучаються до виконання проектів у разі необхідності використання їхньої кваліфікації або наукового досвіду. Залучення фахівців інших організацій передбачається в разі виконання комплексних наукових проектів.

3.6. Керівництво (співкерівництво) проектами тем або досліджень здійснюють наукові керівники, відповідальні виконавці, наукові консультанти, які мають науковий ступінь і вчене звання відповідно до тематики проекту,

призначаються наказом ректора Університету на підставі рішення Вченої ради інститутів, факультетів.

3.7. До обов'язків наукового керівника проєкту належить керівництво, організація та визначення засобів проведення роботи, представлення на розгляд науковою радою Університету новного пакету документації, який подається на конкурс, та звіту про результати роботи, забезпечення цільового використання коштів, ресурсів, їх своєчасне обслуговування, захист наукової інформації та персональних даних виконавців.

3.8. Безпосереднє керівництво НДР, її планування та узагальнення підсумків, організацію та забезпечення безперешкодного здійснення забезпечує проректор з наукової роботи у межах повноважень, делегованих йому ректором Університету, через наукові підрозділи та структури, визначені у п.п. 3.1 та 3.2 цього Положення.

3.9. Наукова частина здійснює керівництво, координацію та науково-організаційний супровід діяльності кафедр по виконанню ними науково-дослідної тематики, дослідницьких груп, творчих колективів, які виконують комплексні держбюджетні та госпрозрахункові теми, проекти; надає консультації та допомогу при реєстрації тем кафедр в УкрІНТЕІ, складанні застівів та анотованіх звітів.

3.10. Відділ аспірантури та докторантурі у своїй діяльності керується постановами та інструкціями Міністерства освіти і науки України щодо підготовки науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. Відділ організовує, координує та супроводжує виконання програм, узгоджує розклад навчання аспірантів, виконання ними цих програм; забезпечує призначення наукових керівників, достовірність і відповідність вимогам звітної та підсумкової документації.

3.11. Відділ аспірантури та докторантурі забезпечує організацію стажування та підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, які регламентуються відповідним Положенням про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників Університету. Після завершення всіх навчально-наукових процедур відділ забезпечує виготовлення довідки відповідного зразка, яка засвідчує проходження стажування або підвищення кваліфікації науково-педагогічним працівником.

4. Планування НДР. Фінансування та облік

4.1. Фінансування НДР здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, власних коштів Університету, коштів інших замовників освітніх і наукових послуг, грантів відповідно до чинного законодавства.

4.2. Планування НДР здійснюється у формі тематичного плану, затвердженого ректором Університету. Тематичний план складається з урахуванням усіх наукових напрямів та узгоджується з Міністерством освіти і науки України.

4.3. Дослідження, проекти та розробки фінансиються за рахунок коштів загального фонду державного бюджету та входять до тематичного плану Університету лише за умов проходження конкурсного відбору. Результати

конкурсу є публічними, відкритими, розміщаються на сайті Університету, розглядаються на засіданні Вченої ради Університету та затверджуються нею.

4.4. Фінансування НДР здійснюється Університетом на підставі розрахунків, проведених за проектами технічних завдань у цілому за темою та вартості робіт (послуг), які виконуються в поточному бюджетному році.

4.5. Наукова частина здійснює фінансову діяльність за річними контингентами, які затверджуються ректором Університету, та сплачує податки, інші обов'язкові платежі згідно з діючими законодавчими актами. Загальна сума податків і платежів складається з податків і платежів по кожній господарчій угоді окремо.

4.6. Господарчі угоди укладаються на виконання замовлень, пов'язаних із впровадженням результатів завершених досліджень і розроблених в Університеті об'єктів інтелектуальної власності.

4.7. Господарські угоди укладаються ректором Університету або проректором з наукової роботи за умов визначення наукового керівника – працівника університету, який має науковий ступінь і вчене звання.

4.8. Угода із замовником досліджень, їх результатів або послуг є основним правилом і фінансовим документом, що регулює стосунки виконавця і замовника наукової та науково-технічної пролукції та визначає взаємну економічну відповідальність за зобов'язання та їх виконання.

4.9. Розмір накладних витрат (видатків до розподілу) встановлюється в межах від 10 до 20 відсотків від суми договірної ціни науково-дослідної роботи (теми).

4.10. Наукові дослідження проводяться в приміщеннях, що відповідають вимогам до встановлених вимог праці, і гарантують безпеку праці згідно з чинним законодавством.

4.11. Якість наукової документації (звітів, інших наукових документів) підтверджується декларацією про їхню відповідність вимогам чинних нормативних документів, підписаною науковим керівником.

5. Виконавчі науково-дослідної роботи

5.1. Виконавчими НДР вважаються штатні наукові та науково-педагогічні працівники, наукові співробітники, молоді вчені, аспіранти, магістри, студенти, стажисти-дослідинки, керівний склад закладу вищої освіти, працівники, які здійснюють координацію досліджень і розробок та підготовку фахівців вищої кваліфікації.

5.2. Наукові та науково-педагогічні працівники виконують дослідження та розробки відповідно до національних, державних, галузевих та інших програм, проектів, тематичних планів, угод, завдань, індивідуальних планів і несеуть відповідальність за якість і запланований термін виконання, наукову та практичну цінність, суспільну та економічну користь наукових результатів.

6. Організація НДР молодих учених

6.1. Молодими вченими є науковці віком до 35 років, які здійснюють НДР в Університеті, беруть участь у роботі проблемних і творчих груп, гуртків, науково-дослідних лабораторій, центрів тощо. Якщо дослідник має ступінь доктора наук, статус молодого вченого зберігається за ним до 40 років.

6.2. Науковий доробок студентів відповідно до чинного законодавства передбачає НДР у межах навчального процесу (курсові, дипломні, магістерські роботи, практичні та лабораторні заняття, виробнича практика з елементами дослідницького характеру) та індивідуальну наукову роботу, яка виконується поза навчальним процесом.

6.3. Керівництво НДР молодих учених здійснює рада молодих учених. Діяльність ради молодих учених регулюється відповідним Положенням про раду молодих учених ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

7. Міжнародне наукове та науково-освітнє співробітництво

7.1. Університет здійснює наукове та науково-освітнє співробітництво з закордонними установами та організаціями відповідно до чинного законодавства. У разі успішної реалізації такого співробітництва в межах укладених двосторонніх угод Університет встановлює партнерські відносини з закордонними установами та організаціями.

7.2. Відповідальною структурою за міжнародне наукове та науково-освітнє співробітництво є центр міжнародного співробітництва і міжнародної освіти, який діє на основі відповідного Положення.

7.3. Мета міжнародного наукового та науково-освітнього співробітництва полягає в тому, аби впроваджувати спільні наукові дослідження, розробки за спільними угодами; здійснювати обмін науковою інформацією та фахівцями-науковцями, студентами, стажистами тощо, залучати до НДР Університету закордонних партнерів, інвесторів, замовників науково-дослідної продукції, отримувати конкурентоздатні наукові результати; створювати умови науковим, науково-педагогічним працівникам, докторантам, студентам Університету для проходження практики та навчання за зарубіжними освітніми програмами.

7.4. Наукове та науково-освітнє співробітництво Університету з закордонними освітніми та науковими установами передбачає залучення копіїв закордонних замовників наукових досліджень, співпрацю з інвесторами, фондами, розпорядниками грантів; трансфер наукової продукції на світовий освітній ринок.

7.5. Публікація результатів наукових розвідок у закордонних наукових виданнях здійснюється за бажанням науковців Університету та за їх рахунок на підставі укладених Університетом угод про наукове та науково-технічне співробітництво. Публікація матеріалів закордонних науковців у виданнях Університету здійснюється згідно з вимогами цих видань та за рішенням їхніх редакційних колегій.

7.6. Університет планує, організовує, бере участь у міжнародних наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, симпозіумах, надає майданчики для підведення підсумків проведених наукових досліджень, презентацій наукових розробок тощо.

7.7. Участь науковців Університету в закордонних конференціях, симпозіумах, семінарах може здійснюватися індивідуально або делегаціями. Склад делегацій Університету узгоджується з проректором з наукової роботи та затвержується ректором.

8. Комерціалізація наукових розробок та трансфер технологій

8.1. Організаційний супровід взаємодії науковців, співробітників, молодих учених і студентів Університету із бізнес-середовищем і суспільством регіонального, національного та міжнародного рівнів забезпечує центр інноваційної діяльності та трансферу технологій, діяльність якого регулюється відповідним Положенням.

8.2. Мета діяльності центру полягає в реалізації державної політики у сфері організації та забезпечення сучасних методів управління процесом комерціалізації результатів наукової та науково-освітньої діяльності Університету.

8.3. Цен. сприяє розвитку інноваційної діяльності Університету; просуванню наукових розробок на український і міжнародний освітній ринок; залученню фінансів до виконання науковцями Університету проектів і розробок; проведенню патентної та ліцензійної діяльності; науково-організаційному супроводу господарської тематики.

8.4. З метою виявлення інвестиційно привабливих розробок центр здійснює методичний супровід і допомогу авторам на всіх етапах виконання НДР; реалізує заходи по правовій охороні об'єктів інтелектуальної власності, створених у результаті науково-дослідної діяльності та виконання пошуково-прикладних досліджень і розробок; аналізує та забезпечує правову підтримку охоронних документів; розробляє заходи стимулювання винахідницької діяльності; бере участь у прогнозуванні та плануванні пріоритетних напрямів наукової діяльності Університету.

9. Придовговані положення

9.1. Це Положення затверджується рішенням Ученої ради та вводиться в дію наказом ректора Університету.

9.2. Зміни та доповнення до Положення затверджуються Вченою радою Університету та вводяться в дію наказом ректора.

9.3. Відповідальність за актуалізацію Положення та контроль за виконанням його вимог несуть посадові особи Університету відповідно до їхніх функціональних завдань.